

'Alle kunststofproducten die je ziet, kun je in feite ook maken van kunstgras'

Het wordt tijd voor een flinke omslag in het denken over kunstgrasafval:

J&E Sports, al dertig jaar actief op de kunstgrasmarkt, is samen met kunststoffabriek Duvano en de gemeente Amsterdam een pilot gestart met wanden van gerecycled kunstgras. 'Als overheid zijn we de grootste opdrachtgever, dus ook de grootste vervuiler. Dat mooie materiaal moet hergebruikt worden', vindt Gerrit de Koe, adviseur sport en cultuurtechniek bij de gemeente Amsterdam.

Auteur: Sylvia de Witt

Meer dan dertig jaar geleden deed kunstgras zijn intrede op de markt, nog voornamelijk in Amerika. Hier in Nederland ging eerst de hockeysport over op het gebruik van kunstgras. Vanaf 2000 begon in Nederland de hype voor voetbal op kunstgras pas, waarna de grote kunstgrasaanleg voor voetbal vanaf 2004 begonnen. Inmiddels ligt er wel zeker zo'n 20 miljoen m² kunstgrasveld, dat is een oppervlakte van minimaal 2.000 hectare. Een kunstgrasveld heeft een levensduur van zo'n tien tot vijftien jaar, maar de vraag is: wat gaat er vervolgens mee gebeuren?

'VAR Kunstgrasrecycling was hier al vanaf 2001 mee bezig', vertelt Ed Korstanje, directeur van J&E Sports in Oss. Dit bedrijf opende in november 2012 een compleet nieuwe, voor Europa unieke, kunstgras-recyclinginstallatie om de versleten kunstgrasvelden voor meer dan 95 procent op hoogwaardige wijze te recyclen.'

Te gek voor woorden

'VAR Kunstgrasrecycling was al heel ver met het recyclen van kunstgras, maar is ermee opgehouden', vervolgt Korstanje. 'Het bedrijf kreeg namelijk

amper een vergoeding voor de inname van die kunstgrasvelden, terwijl er 1,60 of 1,80 euro per m² nodig was om de kosten van het recyclen te dekken. Wij kunnen homogeen kunststofmateriaal kopen voor 400 à 500 euro per ton, dus als VAR Kunstgrasrecycling het ons aanbiedt voor 1200 euro per ton omdat het bedrijf zo veel kosten moet maken, dan gaat dat niet door. VAR moest de kunststof van gerecyclede kunstgrasvelden tegen een marktconforme prijs aanbieden, maar dat was onmogelijk en daar is het bedrijf aan onderdoor gegaan. Het zal de overheid worst wezen wat er

8 min. leestijd

met de oude kunstgrasvelden gebeurt.' Aannemers proberen zo goedkoop mogelijk te werken, volgens de bevrogen directeur. Daardoor kwamen er partijen die kunstgrasvelden weg-haalden voor slechts 1,40 euro per m². Daarna kwamen er partijen die het nog 10 cent goedkoper konden doen. Weer andere bedrijven haalden het kunstgras wél op, omdat ze ervoor betaald kregen, maar deden er vervolgens niets mee. Na een aantal jaren wisten ze nog steeds niet wat ze ermee moesten doen, vervolgens gingen ze failliet en de overheid kon de berg kunstgras opruimen. 'Dit is momenteel weer ergens het geval', weet Korstanje. 'De gemeenschap betaalt dus uiteindelijk alsnog. Dit is al jaren aan de gang en ik vind het te gek voor woorden. Uit milieu-overwegingen moet je voor een plastic tasje bij een winkel tegenwoordig 15 cent betalen, maar als ik morgen bij een gemeente vier velden ophaal omdat ze vervangen moeten worden en ik gooi ze in de Noordzee, interesseert dat de overheid geen meer.'

Ik maak het alleen maar duurder als ik kunstgras als basisstof gebruik

Groot probleem op de markt

Maar gelukkig, zo weet Korstanje, zijn er nog mensen die vinden dat het zo niet verder kan, zoals Gerrit de Koe, adviseur sport en cultuurtechniek bij de gemeente Amsterdam. 'Deze man omarmt het idee van producten van gerecycled kunstgras,' zegt Korstanje enthousiast. Deze gemeente nodigde enige tijd geleden een aantal bedrijven uit om te komen met een kunstgrasrecyclingproduct. 'J&E Sports bracht mij in contact met Duvano, een bedrijf dat gespecialiseerd is in het vervaardigen van kunststofproducten, om te kijken of wij ons kunstgras zouden kunnen recyclen,' vertelt De Koe. 'Dat is nog steeds een groot probleem op de markt. Want wat doe je met die honderd-duizenden vierkante meters kunstgras? Grondstoffen als polyethyleen moet je goed scheiden van de backing; dat kun je daarna weer prima gebruiken voor planken of balken. Ik heb ingezet op de vraag: hoe kunnen wij als overheid zorgen dat dat mooie materiaal wordt hergebruikt? De overheid is de grootste opdrachtgever voor dit soort kunstgrasmaterialen, dus ook de grootste vervuiler. Als gemeente Amsterdam nemen we daarom de verantwoordelijkheid om dat te

onderzoeken, ook vanuit milieuoverwegingen.'

Producten van 100 procent gerecycled kunstgras

J&E Sports huurt bij Duvano in Oss een magazijn voor zijn landscaping-tak en participeert ook in dit bedrijf. Zo'n vier jaar geleden legde Korstanje de directeur van Duvano, Johan van der Stappen, de vraag voor of hij iets van kunstgras kon maken. Het zou immers leuk zijn als zo'n oude kunstgras-mat terug zou komen als schutting of paaltje. Hier lag een nieuwe uitdaging! 'De oudste velden, die nu zijn weggehaald, bevatten onder meer nog polyester en latex en andere stoffen die problemen geven bij de recycling,' legt Van der Stappen uit. 'Acht jaar geleden zijn die basismaterialen wel verbeterd, wat het recyclen makkelijker maakt. Maar nu hebben we nog te maken met die oude velden en moeten we die stoffen eruit halen en scheiden. De restanten die er niet uitgehaald kunnen worden, moeten worden geneutraliseerd met additieven. Hier zijn we al een heel eind mee, waardoor we nu producten kunnen maken van 100 procent gerecycled kunstgras. En de velden die over tien jaar op de markt komen, zullen makkelijk te recyclen zijn omdat de fabrikanten dan meer basisstoffen gebruiken.'

Kwaliteit blijft hetzelfde

Van de grondstoffen die Duvano inkoop, worden producten gemaakt. De prijzen van die producten zijn lager dan die van gerecycled kunstgras. Van der Stappen: 'Of ik nou gerecycled kunstgras pak of gerecyclede platen of buizen van andere leveranciers, de kwaliteit van de plank blijft hetzelfde. Ik maak het alleen maar duurder als ik kunstgras als basisstof gebruik. Dan maak ik het mezelf moeilijk, want vooralsnog wil niemand méér uitgeven voor gerecycled kunstgras.' Duvano produceert slagplanken van 98 procent gerecycled kunstgras voor hockeyvelden, omdat deze zwart moeten zijn. Twee procent is dus zwarte verf. Dan krijgt het bedrijf te horen: 'Maar dat kost 400 euro meer op een hockeyveld.' Korstanje kan zich er echt over opwinden. 'Je krijgt er niet een verkocht, en dat op een prijs van ander-half tot twee ton! Dat is toch niet te geloven?' Vooral onwetendheid is hieraan debet, denkt hij. Gemeentes moeten hier meer op inspringen. 'Dus: wat gebeurt er met dat afval? Welke producten zijn ervan verkrijgbaar?'

Amsterdam steekt zijn nek uit

Overheden leggen tegenwoordig vooral het accent op duurzaamheid. Waarom dan niet 400 euro

ACTUEEL

meer uitgeven voor materiaal op een hockeyveld? Duurzaamheid is volgens De Koe echter een vaak misbruikt containerbegrip. 'Het afvalprobleem van kunstgrasvelden moet nu echt gezamenlijk worden opgepakt door gemeentes en markt-partijen. Ik denk dat iedereen het belang ervan wel inziet, maar niemand heeft er tijd voor. Ik heb een unieke positie, omdat ik me als adviseur sport en cultuurtechniek redelijk kan richten op de adviesrol. Bij andere gemeentes moeten collega's vaak een combirol vervullen, waardoor ze weinig tijd kunnen besteden aan innovatie en dat soort zaken. Ik krijg er de tijd voor en ik vind het ook goed dat Amsterdam als grootste gemeente zijn nek hiervoor uitsteekt.'

Hij weet zeker dat veel collega's van andere gemeentes dit idee steunen omdat ze het belangrijk vinden. Maar het ontbreekt vaak aan tijd, energie en geld. 'Een normale slagplank of plank is nog altijd goedkoper dan een gerecyclede kunstgrasslagplank, maar het afval begint toch echt een groot probleem te worden. Laten we samen optrekken met de marktpartijen en de aannemers en dit oplossen.' Ook het aanbrengen van slagplanken rondom rubber-ingestrooide voetbalvelden gerecyclede slagplanken kan wel eens een belangrijke factor zijn voor het terugdringen van het zogeheten microslijpsel, dat in de omgeving van de velden verdwijnt in het groen, het water en op de bestrating.

Lange adem

Momenteel staat er een pilot-slagplank van twee-enhalve meter lang op sportpark Middenmeer in Watergraafsmeer in Amsterdam, neergezet door Duvano. Aan de slagplank zijn nog redelijk veel stoffen toegevoegd om hem stabiel te krijgen, zodat hij niet te veel gaat krimpen of kromtrekken. Er komt binnenkort nog een nieuwe pilot aan: een plank waarin nog maar enkele procenten

Pilotproject op sportpark Middenmeer in Amsterdam

Johan van der Stappen met korrels van gerecycled kunstgras

bijmaterialen zitten om krimp en kromtrekken tegen te gaan. Nieuwe ontwikkelingen kosten tijd; er is een lange adem voor nodig.

De Koe: 'Zoets moet je eigenlijk een half jaar laten staan, om erachter te komen wat het doet als er honderd keer tegenaan geschopt is. En wat doen de planken bij warmte, kou en uv-straling? Theoretisch kan er van alles worden beweerd, maar de praktijk moet uitwijzen hoe goed het blijft. Ook als er bijvoorbeeld reclamefolie tegenaan wordt geplakt: blijft het zitten, rekt of krimpt het niet te veel, is het nog los te krijgen? Je moet er de tijd voor nemen om uit te zoeken of het werkt. Hoe dan ook, ik heb dit product aangedragen voor een nieuwbouwproject in 2018 en aangegeven dat het zeker het uitproberen waard is!'

Wakker schrikken

Dit pilotproject op sportpark Middenmeer in Amsterdam is een eerste aanzet; Korstanje hoopt dat het veel navolging zal krijgen. 'Het is ook onze verantwoordelijkheid. We hebben een product dat goed recyclebaar is, maar door de enorme concurrentie en het feit dat men elkaar niks gunt, krijgen we het niet gerealiseerd. Eigenlijk zou de overheid tegen elke aannemer moeten zeggen: Wil jij hier een kunstgrasveld aanleggen? Oké, schrijf maar in, maar dan willen wij wel zien wat jij met onze velden doet. Dan schrikken al die aannemers eens wakker. Als een aannemer dan ergens

vier velden moet vervangen en de gemeente wil weten wat hij ermee gaat doen, dan gaat zo'n bedrijf wél meteen op zoek naar recyclebedrijven. Dan komt er eindelijk een boost voorwaarts en degenen die niet mee willen doen, die haken maar af. Alles wat van kunststof is gemaakt, kan in feite ook gemaakt worden van gerecycled kunstgras. Alleen wordt dat niet gedaan; dat is heel jammer.'

Blijven zoeken en doorontwikkelen

De gemeente Amsterdam is tot nu toe de enige gemeente die wél oren heeft naar producten van gerecycled kunstgras. Voor de pilot waren twee bedrijven uitgenodigd. Voorlopig durfde alleen Duvano deze stap aan. W&H in samenwerking met Lanckhorst gaf na onderzoek aan nog niet de kwaliteit te kunnen leveren die men voor ogen had. Van der Stappen: 'Wij hebben ook vaak onze neus gestoten, maar we hebben doorgezet. Nu kunnen we van 100 procent kunstgras een goede plank maken. Daar zijn we toch wel twee jaar mee bezig geweest. De wandjes voor de pilot zijn een maand geleden geplaatst, maar de gemeente Amsterdam vond 50 procent kunstgras niet genoeg en wil het liefst boven de 80 procent. Nu zitten we dus sinds een maand op 100 procent.' 'Je blijft zoeken en doorontwikkelen, valt Korstanje hem bij. 'Zodra gemeentes willen weten wat er met het afval gebeurt, kun je meer producten gaan maken en kunnen die volgas gebruikt worden.

Ed Korstanje van J&E Sports en Johan van der Stappen van Duvano

Gerrit de Koe

Johan is echt een Einstein, als je ziet wat hij weet te bewerkstelligen en steeds weer opnieuw probeert te verbeteren. Dat kost gewoon veel tijd.'

Duvano maakt sinds een paar maanden ook beschoeiingen. Dat wordt een enorm grote markt, nu er steeds vaker overstromingen zijn.

Die beschoeiingen zijn ook van kunstgras te maken. Verder produceert Duvano dit jaar slagplanken voor twintig hockeyvelden. Korstanje: 'Dat is onze tak van sport, dat is leuk. We hadden ze natuurlijk graag van gerecycled kunstgras willen hebben, maar dat is helaas nog duur. Maar als straks iedereen hetzelfde moet betalen om het veld op te ruimen en de recycle-industrie maakt daar korreltjes van, is het niet meer duurder.'

Subsidiepotje

De overheid heeft nu een subsidiepotje voor bedrijven die een gebruikt veld verwijderen, schoonwassen en geschikt maken voor hergebruik. Die subsidiestromen zijn echter alleen bestemd om grondstof geschikt te maken voor productie; dan houdt het op. Bedrijven die producten maken van gerecycled kunststof, moeten dus met eigen ideeën komen en op eigen kosten kijken wat ze met die grondstof kunnen doen.

Van der Stappen: 'In Amersfoort staat een fabriek waar kunstgras wordt gewassen en versneden. Deze handelingen zijn in Europa 100 procent gesubsidieerd. Dit bedrijf maakt daar vervolgens een prachtig korreltje van, maar dan zijn er geen klanten voor de producten omdat ze te duur zijn. Wij zijn al twee jaar bezig, maar wij hebben geen subsidiepotje; dat stopt bij hun achterdeur en voor onze voordeur. Daarom staan producenten niet te trappelen om met die grondstof aan de gang te gaan; het vergt een enorme ontwikkelingstijd en hoge kosten, die je zelf moet ophoesten. En dan maar hopen dat iemand het wil afnemen.'

Geld apart houden voor stimuleren eindfabricage

De Koe wil voor de ontwikkeling van het hergebruik van deze kunstgraspolymeren van iedere verkochte vierkante meter kunstgras in Nederland 0,12 euro apart houden, en hiervan vijf jaar lang de eindfabricage-ontwikkeling stimuleren. De kunstgrasafvalberg moet kleiner worden! Er moet een omslag in het denken komen, zodat de producten ooit wél massaal zullen worden aangeschaft. Amsterdam heeft hiertoe al een goede eerste stap gezet.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-6043